

*Як написати
і захистити
курсний проєкт*

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Катедра медіакомунікацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка катедри медіакомунікацій

_____ проф. Лідія СТАРОДУБЦЕВА

26 серпня 2020 р.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПІДГОТОВКИ КУРСОВИХ ПРОЄКТІВ**

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 06 – «Журналістика»

спеціальність 061 – «Журналістика»

освітньо-професійна програма «Аудіовізуальні медіа та цифрова журналістика»

факультет соціологічний

Обговорено і ухвалено на засіданні катедри,
протокол № 9 від 26 серпня 2020 р.

2020 / 2021 навчальний рік

ЗМІСТ

Вступ	3
Порядок вибору теми та етапи виконання курсового проекту.....	3
Зміст, структура, обсяг і вимоги до оформлення курсового проекту	6
Правила цитування та посилання на використані джерела.....	10
Порядок захисту курсових проектів	12
Критерії оцінювання	13
Список рекомендованої літератури.....	14
Додатки	17

ВСТУП

Важлива роль у навчанні студентів, які опановують освітньо-професійну програму «Аудіовізуальні медіа та цифрова журналістика» другого (магістерського) рівня за спеціальністю 061 – «Журналістика», приділяється організації самостійної роботи, що має забезпечити успішне оволодіння не тільки змістом програми, але й навичками дослідження, творчої діяльності. У світлі цього положення важливе значення має такий вид самостійної роботи студентів як виконання письмових науково-практичних курсових проєктів.

Ця робота підбиває певний підсумок у вивченні дисциплін, визначених навчальним планом, і має за мету, в першу чергу:

- надання студентам можливості самостійного поглиблення знань, спеціалізації у межах обраного фаху;
- поглиблення й розширення знань студентів, підвищення рівня їхньої теоретичної підготовки;
- розвиток умінь щодо пошуку інформації, її систематизації, узагальнення й опису, конспектування, оформлення посилань на літературу та електронні джерела;
- розвиток умінь та навичок письмового викладу думок, аргументованого та логічного висловлення своєї думки;
- залучення до науково-дослідної діяльності, засвоєння її принципів;
- розвиток творчих здібностей студентів, у тому числі в освоєнні методології, організації дослідження, системному баченні самого процесу дослідження;
- розвиток уміння студентів використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань;
- розвиток навичок публічного виступу й ведення наукової дискусії.

Отже, письмові науково-практичні курсові проєкти демонструють ступінь опанування студентами теоретичними знаннями й практичними навичками (аналізувати, синтезувати, виокремлювати головне, визначати закономірності й тенденції розвитку досліджуваних процесів), допомагають студентам виявити власні наукові інтереси, прихильності й творчі здібності. Курсовий проєкт є самостійною науково-практичною працею, що готується з метою публічного захисту і є підготовкою до захисту кваліфікаційного магістерського проєкту для отримання академічного ступеня магістра.

ПОРЯДОК ВИБОРУ ТЕМИ ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ

Орієнтовна тематика курсових проєктів розробляється катедрою і доводиться до відома студентів не пізніше 15 жовтня 2020 р. Пропонуючи певний перелік тем курсових проєктів, кафедра лише орієнтує на вивчення найбільш актуальних проблем у галузі аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики, при цьому не виключаючи ініціативу студентів у виборі тематики. Як правило, курсові проєкти виконуються студентами у відповідності до загальної науково-дослідної проблематики катедри «Цифрові медіа та комунікативні стратегії інформаційного суспільства», але в межах цієї проблематики студент обирає тему, керівника і консультанта за власним бажанням, виходячи зі своїх наукових інтересів, творчого досвіду і стратегій свого професійного розвитку.

У 2020 / 2021 н. р. студенти виконують два курсових проєкти: у першому і другому семестрах. Тематика обох курсових проєктів повинна відповідати темі майбутнього кваліфікаційного магістерського проєкту, назва якого обговорюється на засіданні кафедри не пізніше 23 жовтня 2020 р. і затверджується наказом по університету. Студент має погодити робочий варіант назви теми курсового проєкту із керівником і консультантом. Зміна теми та/або керівника та консультанта можлива лише як виняток. Для цього студент має представити відповідне обґрунтування, погодити свої пропозиції з катедрою, довести підготовленість до роботи за новою темою і запропонувати кандидатуру фахівця з цієї проблеми, згодного бути науковим керівником або консультантом.

Обидва курсові проекти мають бути присвячені одній темі, але їхні назви не можуть співпадати повною мірою. Як правило, назва теми другого курсового проекту є розширеною або уточненою назвою першого. Наприклад, якщо назвою першого курсового проекту було «Тренди аудіовізуальної комунікації у діджитал-медіа», то назвою другого курсового проекту може бути «Тренди аудіовізуальної комунікації у діджитал-медіа: феномен соціальної мережі Tik Tok».

Курсовий проект першого семестру є стартом у розробці теми майбутнього кваліфікаційного магістерського проекту, своєрідним «магістерським проектом в мініатюрі». Другий курсовий проект має бути продовженням розробки тієї ж самої теми і може включати в себе фрагменти тексту попереднього курсового проекту. Таким чином, перший і другий курсові проекти є двома послідовними кроками підготовки кваліфікаційного магістерського проекту, що може містити тексти обох курсових проектів, при цьому назва магістерського проекту може співпадати з назвою одного з курсових.

Крім теоретичної частини, курсовий проект обов'язково має емпірико-практичну складову: самостійне емпіричне дослідження та/або авторський медіапроект, присвячені практичному втіленню теми. Студентам пропонуються такі варіанти виконання емпірико-практичної частини курсового проекту, що відповідають основним напрямам магістерської програми «Аудіовізуальні медіа та цифрова журналістика» (табл. 1).

Таблиця 1

Варіанти виконання емпіричного дослідження
та/або авторського медіапроекту

№ з/п	Напрямок	Варіанти виконання
1	Аудіовізуальні медіа / Аудіовізуальне мистецтво	Проведення емпіричного дослідження творів аудіовізуального медіамистецтва за обраною методологією та/або створення авторського арт-твору (відеоарт-проекту, аудіовізуальної медіаінсталяції, медіаперформансу, сінемаграфії, фрактальної графіки, нетарт-проекту тощо)
2	Аудіоподкастинг / Радіомистецтво	Проведення емпіричного дослідження у галузі аудіоподкастингу і радіомистецтва та/або створення авторського аудіотвору
3	Відеопродакшн	Проведення емпіричного дослідження творів відеомистецтва та/або створення авторського відеоконтенту (відеосюжету, анімації, кліпу, відеоролика, короткометражного фільму тощо)
4	Дизайн і медіа	Проведення емпіричного дослідження творів графічного дизайну та комп'ютерної анімації за обраною методологією та/або створення авторського твору у сфері графічного дизайну (айдентики, логотипа, постера, типографіки, поліграфічного видання, 3D анімації тощо)
5	Журналістська майстерність / Журналістські стандарти	Проведення емпіричного дослідження з етичних аспектів аналізу теле-, радіо-, інтернет-ЗМК із використанням міждисциплінарного методологічного інструментарію (дискурс-аналіз, контент-аналіз, семіотичний, лінгво-психологічний, психоаналітичний, соціологічний, структурно-функціональний аналіз тощо) та/або створення авторського журналістського проекту; проведення емпіричного дослідження за проблематикою журналістських стандартів,

		створення медіаконтенту в умовах інформаційних війн з виділенням прихованих елементів пропаганди, фейкових повідомлень та маніпулятивних технологій та/або створення авторського проєкту за проблематикою фактчекінгу
6	Інтернет-комунікації та кіберкультура	Проведення емпіричного дослідження засобів інтернет-комунікацій, гіпертекстових та мультимедійних проєктів, кіберкультури, веб-дизайну та/або створення авторського онлайн-контенту, мультимедійного гіпертекстуального проєкту, інтернет-сайту, порталу, блогу, кіберпроєкту (віртуальної галереї, віртуального музею, віртуального туристичного проєкту, відеогри) тощо
7	Історія та теорія кінематографа / Кіномистецтво	Проведення емпіричного дослідження творів кіномистецтва та/або підготовка до створення авторського кінопроєкту (аудіовізуальне есе за творчістю кінорежисера, синапсис, тритмент, режисерська експлікація, продюсерська стратегія, пітчінг-презентація тощо)
8	Реклама і PR в медіа / Менеджмент і продюсування медіапроєктів	Проведення емпіричного дослідження у галузі продюсування медіапроєктів та івент-менеджменту, аналізу рекламного медіаконтенту, PR-кампанії, PR-стратегії, PR-просування контенту в мережі Інтернет, стратегій та засобів інтернет-маркетингу у просуванні івентів, творів реклами тощо та/або створення авторського рекламного, івент-маркетингового або PR-проєкту
9	Тележурналістика	Проведення емпіричного дослідження творів телевізійного мистецтва та/або створення авторського телепроєкту (нарису, інтерв'ю, ток-шоу, ігрової програми тощо)
10	Фотомистецтво / Цифрова фотографія	Проведення емпіричного дослідження творів цифрового фотомистецтва та/або створення авторського твору цифрового фотомистецтва
11	Цифрова журналістика	Проведення емпіричного дослідження та/або створення авторського проєкту у галузі цифрової журналістики, інтернет-мереж, соціальних медіа, окремих сайтів, блогів тощо та/або створення авторського проєкту з використанням технологій цифрових медіа у галузі блогінгу і громадянської журналістики

Запропоновані напрями та варіанти виконання емпіричного дослідження та/або авторського медіапроєкту, присвяченого практичному втіленню теми курсового проєкту, є орієнтовними. Обраний студентом варіант виконання емпіричного дослідження та/або авторського медіапроєкту обов'язково має бути пов'язаним з темою курсового проєкту. Студент має право самостійно запропонувати власний варіант виконання емпіричного дослідження та/або авторського медіапроєкту, узгодивши його з науковим керівником і консультантами.

Консультації студента щодо підготовки курсових проєктів із науковим керівником і консультантами мають на меті обговорення проблематики, структури проєкту, методології, додаткових матеріалів, специфіки проведення емпіричного дослідження та/або створення авторського медіапроєкту, послідовності етапів дослідження тощо. Календарний графік роботи визначає періодичність консультативної допомоги студентам і контроль за підготовкою проєктів у визначений кафедрою термін.

Основними етапами виконання курсових проєктів є.

1. Вибір і затвердження теми.
2. Визначення структури проєкту.
3. Збір матеріалу, добір літератури з теми.
4. Робота над текстом, підготовка його першого варіанту у чорновій редакції, його обговорення з науковим керівником і консультантами.
5. Робота над емпірико-практичною частиною курсового проєкту.
6. Підготовка й оформлення списку використаних джерел, рисунків, таблиць, додатків.
7. Надання тексту курсового проєкту науковому керівнику і консультантам для перевірки.
8. Доробка тексту з урахуванням пропозицій наукового керівника і консультантів.
9. Перевірка тексту на наявність запозичень з інших документів (плагіат), що виконується самим студентом (скриншоти з результатами перевірки подаються на катедру разом з текстом).
10. Захист курсового проєкту.

Захисти курсових проєктів студентів денної форми навчання проводяться на початку січня і наприкінці травня 2021 р., студентів заочної форми навчання – під час зимової та весняної сесій (у середині січня і наприкінці травня 2020 р., відповідно).

ЗМІСТ, СТРУКТУРА, ОБСЯГ І ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ

Курсовий проєкт, як правило, складається з трьох розділів. Перший присвячується теоретико-методологічним засадам дослідження, другий – розкриттю головної теми курсового проєкту, третій – опису результатів проведеного емпіричного дослідження та/або авторського медіапроєкту, присвяченого практичному втіленню теми.

Зміст курсового проєкту структуровано наступним чином.

У *вступі* обґрунтовуються актуальність обраної теми, ступінь її розробленості; вказуються основні публікації за цією темою; формулюються мета та завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, його теоретична основа, наукова новизна; подаються дані щодо апробацій та публікацій з теми дослідження; стисло описується його структура.

Розділи курсового проєкту містять теоретико-методологічну, спеціально-теоретичну та емпірико-практичну частини. Формулювання назв розділів і підрозділів мають бути чіткими, короткими та послідовно розкривати зміст проєкту.

Перший розділ – теоретико-методологічний – являє собою опис поняттєво-категоріального апарату дослідження і тих загальнотеоретичних і методологічних позицій, на які спирається автор.

Другий розділ – спеціально-теоретичний – присвячується висвітленню обраної проблеми в оригінальній авторській трактовці.

У третьому розділі – емпірико-практичному – міститься опис програми та результатів самостійного емпіричного дослідження та/або авторського практичного медіапроєкту.

Кожний розділ курсового проєкту закінчується стислими *висновками* обсягом до 1 сторінки¹.

¹ Кожний підрозділ роботи також повинен завершуватися висновками, але не виділеними в окремий пункт. Такі висновки є просто абзацом тексту, що починається зі слів «Тож», «Отже», «У цілому», «Таким чином». Підрозділи роботи не можна завершувати на цитаті, переліку, таблиці, рисунку. Останній абзац кожного підрозділу – це підсумок усього того, про що йшлося у цьому підрозділі, і логічна підготовка («підводка») до теми наступного підрозділу.

Загальні *Висновки* до курсового проекту не є механічною сумою висновків, зроблених наприкінці розділів, у них міститься те нове, істотне, що становить кінцеві результати дослідження. Висновки є не переліком того, що зроблено, а розкриттям суті зробленого. Наприклад, замість «Проведено аналіз...», слід писати «На основі проведеного аналізу визначено, що...»; замість «Розглянуто процес...» слід писати «Доведено, що процес... має такі характеристики: ...»; до словосполучення «Описано специфіку...» слід додати «яка полягає у тому, що...», або «а саме: ...». І висновки до розділів, і загальні висновки мають бути чітко структурованими, обґрунтованими, змістовними, самостійними, грамотно й послідовно викладеними.

Список використаних джерел є однією з важливих частин курсового проекту. У Списку наводяться всі джерела, використані під час написання курсового проекту (у т. ч. наукові дослідження й ті першоджерела, що є предметом аналізу: інтернет-сайти, фото-, фільмо- і аудіотеки, колекції візуального мистецтва, архівні матеріали тощо).

Після списку використаних джерел містяться *Додатки*, в яких представлено матеріал, що уточнює, конкретизує і унаочнює основний текст проекту, а також репрезентує результати емпіричного дослідження та/або авторського медіапроекту. Додатки можуть містити тексти, графіки, таблиці, схеми, рисунки (фотографії, репродукції, скріншоти сайтів тощо).

Таблиці, графіки, схеми і рисунки допускається розміщувати і безпосередньо у тексті проекту за умови, що вони, на думку автора, є показовими і тісно пов'язаними зі змістом тексту, унаочнюють чи конкретизують його.

Бажано, щоб основні положення курсового проекту пройшли певну апробацію в особистій професійній діяльності студента (участь у фестивалях, конкурсах, круглих столах, вебінарах тощо) та були представлені в наукових публікаціях автора.

Структура курсового проекту визначається автором на початку роботи, уточняється в процесі розробки теми й узгоджується з науковим керівником і консультантами. Структура курсового проекту, як правило, складається з таких елементів:

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ	
ЗМІСТ	
ВСТУП	
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
.....	(назва проблеми)
1.1 Спектр основних понять дослідження	
1.2 Основні теоретичні підходи до	
1.3 Методи дослідження	
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2	(назва проблеми)
2.1	
2.2	
2.3	
Висновки до розділу 2	
РОЗДІЛ 3	(опис проведеного емпіричного дослідження
згідно з обраною темою на конкретних прикладах зі сфери медіапрактики та/або	
авторського медіапроекту)	
3.1	
3.2	
3.3	
Висновки до розділу 3	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТОК(КИ)	

Обсяг першого курсового проєкту (без списку використаних джерел і додатків, а також графіків, схем і рисунків усередині основної частини тексту, що повністю займають площу сторінки) – від 40 000 до 48 000 друкованих знаків (враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами), що дорівнює обсягу 24–29 сторінок (відповідно: вступ – 3–4 сторінки, кожний з розділів – 6–7 сторінок, висновки – 3–4 сторінки). Список використаних джерел має містити не менше, ніж 25 найменувань (з них, як мінімум, 5 – іноземними мовами).

Обсяг другого курсового проєкту (без списку використаних джерел і додатків, а також графіків, схем і рисунків усередині основної частини тексту, що повністю займають площу сторінки) – від 85 000 до 93 000 друкованих знаків (враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами), що дорівнює обсягу 51–56 сторінок (відповідно: вступ – 3–4 сторінки, кожний з розділів – 15–16 сторінок, висновки – 3–4 сторінки). Список використаних джерел має містити не менше, ніж 35 найменувань (з них, як мінімум, 7 – іноземними мовами).

Вимоги до оформлення. Курсовий проєкт готується державною мовою.

Титульний аркуш оформлюється згідно з Додатком А. Якщо у роботі використовуються аббревіатури та скорочення, то їхній перелік надається одразу після титульного аркуша.

Зміст курсового проєкту надається на початку тексту, одразу після титульного аркуша або після списку скорочень (якщо такий є).

Текст курсового проєкту має бути набраним на комп'ютері на одному боці стандартного білого аркуша формату А4 (210 x 297 мм), кегль 14 пт; міжрядковий інтервал – 1,5 рядки; шрифт Times New Roman, стиль тексту – звичайний, поля таких розмірів: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Текст основної частини курсового проєкту, крім заголовків, таблиць, графіків, схем і рисунків, повинен бути вирівняний по ширині сторінки. Абзацний відступ – 1,25 см, інтервали між абзацами – 0 пт.

Кожний розділ, а також усі основні структурні підрозділи курсового проєкту (Зміст, Вступ, Висновки, Список використаних джерел і Додатки) повинні починатися з нової сторінки. Назви кожного розділу, а також усіх основних структурних підрозділів курсового проєкту (Зміст, Вступ, Висновки, Список використаних джерел і Додатки) друкуються великими (заголовними, прописними) літерами напівжирним шрифтом і вирівнюються по центру сторінки. Назви підрозділів другого рівня (наприклад, 1.1, 1.2, 1.3 і т. д.) друкуються звичайними (рядковими) літерами напівжирним шрифтом з абзацним відступом і вирівнюються по ширині сторінки. Крапки після назв розділів і підрозділів не ставляться. Назви пунктів третього рівня (якщо такі є, наприклад, 3.3.1, 3.1.2, 3.3.3 і т. д.) друкуються курсивом і розміщуються безпосередньо в тексті (у такому випадку крапки після назв ставляться).

Напівжирний шрифт використовується лише для назв структурних розділів роботи і окремих пунктів у Вступі (а саме: Обґрунтування вибору теми дослідження, Мета і завдання дослідження, Методи дослідження, Наукова новизна отриманих результатів, Апробація (якщо є), Структура та обсяг дослідження). В усіх інших випадках для підзаголовків або акцентування тієї чи іншої думки використовується курсив.

Усі сторінки (включаючи додатки) мають бути пронумеровані у верхньому правому куті аркуша. Не нумерується лише титульний аркуш.

Усі знаки тире (–), лапки («...») і скорочення (у т. ч., так зв., та ін.) у тексті роботи повинні бути уніфікованими. Для нумерації років використовуються такі зразки: у 2012 р., на протязі 2015–2020 рр. Століття нумеруються римськими цифрами (XXI ст.), тисячоліття – арабськими (3 тис. до н. е.). Усі назви фільмів, фотографій, творів мистецтва, а також організацій та фірм надаються в лапках.

Усі ініціали в тексті роботи пишуться перед прізвищами (між ініціалами та прізвищами слід робити інтервал): М. Г. Маклуен, Л. Манович, В. Беньямін (на відміну від списку використаних джерел, де ініціали пишуться після прізвищ: Маклуен М. Г., Манович Л., Беньямін В.). При переносі на наступний рядок не слід відривати ініціали від прізвищ. Списки прізвищ у тексті проєкту надаються за алфавітом.

Усі нумеровані списки (у т. ч. список використаних джерел) слід друкувати з абзацним відступом і вирівнювати по ширині сторінки.

Таблиці, графіки, схеми і рисунки, що наводяться у тексті курсового проєкту, вирівнюються по центру сторінки і мають бути пронумерованими. Номер кожної таблиці, схеми, графіку або рисунку повинен відповідати номеру розділу, а якщо в одному розділі наводяться декілька таблиць, схем, графіків або рисунків, то, наприклад, номери рисунків у розділі 3 мають виглядати таким чином: Рис. 3.1, Рис. 3.2, Рис. 3.3, де перша цифра – номер розділу, а друга цифра після крапки – порядковий номер рисунка даного розділу. Наприкінці роботи бажано надавати перелік усіх таблиць, графіків, схем і рисунків.

Список використаних джерел оформлюється відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання» (див. додаток В) і подається в алфавітному порядку (спочатку кирилицею, потім – латиницею). Усі джерела в списку надаються мовою оригіналу. Бібліографічний список слід називати «Список використаних джерел». Називати такий список «Бібліографія», «Список літератури» або «Література» не можна. Якщо у роботі використано джерела, різні за походженням і характером, слід розподіляти список на декілька підрозділів, залишаючи загальну наскрізну нумерацію. Окремо надаються списки архівних джерел, фільмотеки, аудіотеки, переліки аналізованих телепрограм, сайтів, фотографій тощо (також із збереженням наскрізної нумерації).

Кожний *додаток* повинен починатися з нової сторінки, мати свій заголовок і номер (якщо додатків два чи більше), що позначається великою латинською літерою (наприклад, Додаток А, Додаток В). Слово «Додаток» (або, якщо додатків більше, «Додаток А», «Додаток В» і т. д.) друкується у правому верхньому куті. Наприкінці бажано надавати перелік усіх додатків.

Результати виконання емпірико-практичної складової курсового проєкту мають бути представлені в електронному варіанті та завантажені у віртуальний архів документації катедри. Бажано, щоб результати виконання емпірико-практичної частини курсового проєкту були виставлені в Інтернеті, у такому разі в окремому додатку надається посилання на створений авторський контент. За власним вибором студента, залежно від обраної ним теми, результатами виконання емпірико-практичної складової курсового проєкту можуть бути відеоролики, графічні ілюстрації, анімаційна графіка, твори фото-, відео-, аудіо-, теле-, радіо-, кіно-, медіамистецтва, репродукції постерів, скріншоти інтернет-сайтів, прес-релізи, дизайн-розробки, описи проєктів, мапи, таблиці, схеми, діаграми, мультимедіа-презентації, зразки інструментарію, графіки, малюнки, сценарії тощо. Тривалість авторських відеоматеріалів повинна бути не менш ніж 35 секунд і не більш ніж 15 хвилин. Програма, опис виконання емпірико-практичної частини проєкту та отримані результати мають бути представленими у письмовому вигляді в останньому розділі курсового проєкту.

У цілому, курсовий проєкт є регламентованим за суто формальними ознаками, але не за змістом, який має бути неординарним. У курсовому проєкті студенти покликані продемонструвати широку ерудицію та творчі навички; здатність критично осмислювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, оцінювати її переваги і недоліки; уміння нестандартно мислити, знаходити власні рішення, застосовувати знання про новітні тенденції з досліджуваної проблеми та методи її емпіричного вимірювання, висувати нові наукові ідеї та самостійно здійснювати практичні авторські медіапроєкти. Однак не слід забувати, що при формулюванні навіть найсміливіших думок, нетривіальних концепцій і незвичних інтерпретацій необхідно уникати порожньої риторики, марнослів'я і публіцистичного стилю: для викладу матеріалу курсового проєкту характерні логічність, послідовність, наукова мова, аргументованість суджень, точність наведених даних і посилань на джерела.

ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ ТА ПОСИЛАННЯ НА ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

При написанні курсового проєкту студент повинен чітко розмежовувати свою і чужу думку, відділяти авторські судження від висловлювань інших науковців. Студент має посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми і вирішуються питання, вивченню яких присвячений курсовий проєкт. Такі посилання дають змогу відшукати першоджерела і перевірити достовірність відомостей про їхнє цитування.

Для підтвердження власних аргументів через звернення до авторитетного джерела або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору обов'язково слід наводити посилання. При використанні у проєкті цитат, статистичних даних, таблиць, ілюстрацій тощо посилання на першоджерела є обов'язковими. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

У курсовому проєкті необхідно посилатися на суто наукові джерела: монографії, фахові статті, докторські та кандидатські дисертації, тези доповідей науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів тощо. Не бажано посилатися на підручники та навчальні посібники, популярні видання і публіцистичні твори, матеріали анонімних авторів, розташовані в мережі Інтернет, статті з Вікіпедії, пости в соціальних мережах (за виключенням ситуацій, коли останні виступають предметом дослідження).

Посилатися слід тільки на останні видання, якщо та чи інша книга витримала кілька видань. Більш ранні видання доцільно використовувати тільки в тих випадках, коли в них міститься важливий для аналізу матеріал, не включений у більш пізні видання. Дотримуватися посилань на найновіші видання важливо і при використанні законодавчих матеріалів, нормативних документів, статистичних даних, результатів досліджень (медіатеоретичних, журналістикознавчих, соціологічних, філософсько-культурологічних, політологічних, маркетингових, мистецтвознавчих тощо).

Якщо джерело, на яке посилається студент, існує у двох версіях (паперовій та електронній), то у списку необхідно наводити бібліографічний опис джерела, надрукованого у паперовому вигляді. На інтернет-джерела у курсовому проєкті можна посилатися лише в тих випадках, коли паперової версії даного видання не існує.

Необхідно точно вказувати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць із монографій, оглядових статей, інших джерел, на які є посилання в курсовому проєкті. Надавати посилання на джерела без зазначення номера сторінки дозволяється у трьох випадках: 1) якщо джерело, на яке надається посилання, існує виключно в електронній версії; 2) якщо посилання надається на аудіовізуальне джерело або досліджуваний сайт; 3) якщо студент не цитує тієї чи іншої конкретної думки науковця, а посилається на його книгу або концепцію в цілому.

Вимоги щодо цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

- цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, в середині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок і концепцій інших авторів

своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути максимально точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його концепцій і давати відповідні посилання на джерело.

Слід уникати надто розгорнутих цитат. Великі за обсягом цитати (довжиною більш ніж 24 слова) рекомендується розділяти на окремі блоки, перемежати авторською думкою або замінювати переказами цитованої думки власними словами.

На всі джерела, наведені у списку використаних джерел, необхідні посилання у тексті курсового проєкту. Слід звернути увагу на те, щоб перед наведеною цитатою було обов'язково вказано, кому саме належить цитована думка, при чому до імені та прізвища науковця бажано додавати уточнення, на кшталт «британський антрополог», «німецький медіатеоретик», «американський дослідник цифрової історії (digital history)», «професор Гарвардського університету», «директор Інституту медіа і комунікацій» тощо. Завершувати абзац посиланням на цитоване джерело не бажано. Після наведеної цитати слід представити авторську інтерпретацію наведеної думки, чітко відрефлектувати її, надати їй власну оцінку і зробити логічний міст-перехід до наступного фрагменту тексту.

Посилання на джерело в тексті надається в квадратних дужках, при чому крапка ставиться не до, а після дужок.

Приклади

а) цитата в тексті

Складно не погодитися з думкою професора Манчестерського університету Джерома Гру, який стверджує: «...незважаючи на пріоритетне значення змісту комунікацій, ні в якому разі не можна ігнорувати медіакомунікаційні канали передачі інформації» [6, с. 15], що в контексті канадсько-американської традиції медіадосліджень, які сягають корінням до знаменитого афоризму М. Г. Маклуена «The Medium is the Message», є майже очевидною спекулятивною імплікацією.

б) цитата наприкінці речення

Одним із ключових понять нашого курсового проєкту є маніпуляція, під якою, слідом за дослідницею комунікативних технологій Є. Горіною, ми розуміємо «вид психологічного впливу, який має на меті приховано змінити думки, установки, поведінку адресата в інтересах маніпулятора» [11, с. 43].

в) пригадування про джерело

Саме на цій ідеї трансверсального парадоксу свідомості ще у 1970-х рр. акцентували увагу французькі філософи Ж. Дельоз і Ф. Гваттарі у своїх роздумах про ризоматичність культури [24], і це дає право й сьогодні, майже через півстоліття, все ще сподіватися на те, що тріумфальний хід ідей нелінійного нарративу в медіаландшафті (пост)сучасності аж ніяк не є апокаліптичною ілюзією.

Якщо цитата наводиться з вітчизняного джерела, то посилання на нього має вигляд [45, с. 31], якщо цитата наводиться з англomовного або франкомовного джерела, то посилання на нього має вигляд [45, р. 31], якщо текст оригіналу джерела написаний німецькою, чеською або польською мовами, то посилання на джерело має вигляд [45, s. 31]. Якщо цитати наводяться в авторському перекладі, то в тому місці тексту курсового проєкту, де така цитата надається вперше, робиться виноска вниз сторінки, що містить таке уточнення: «Тут і далі всі цитати з іншомовних джерел надаються в авторському перекладі». Якщо цитати з іншомовних джерел в тексті курсового проєкту надаються не в авторському перекладі, то в списку використаних джерел у бібліографічному описі відповідного джерела вказується, з якої мови зроблено переклад, надаються ініціали та прізвище перекладача.

Посилання на ілюстрації в тексті курсового проекту вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: (рис. 1.2).

На всі таблиці курсового проекту повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: (табл. 1.2).

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації слід вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: (див. табл. 2.3).

Посилання на матеріали, що містяться у додатках, слід надавати таким чином: (див. додаток А).

Кожна таблиця повинна мати свою назву, що наводиться над таблицею, і містити або посилання на джерело, за допомогою якого ця таблиця складена, або вказівку на те, що у цій таблиці використані матеріали авторського дослідження. Те ж саме стосується діаграм, схем і графіків. Крапки після назв таблиць, графіків, схем, рисунків не ставляться.

Приклади

Таблиця 2.3

Компаративний аналіз творів сучасного аудіовізуального мистецтва за даними С. Бак-Морс [27, с. 32–35]

Графік 3.4

Аналіз відвідувань сайту mediatorpos.org (2019–2020) за матеріалами авторського дослідження

Кожний рисунок у тексті курсового проекту повинен мати свою назву, що наводиться під рисунком, і містити або посилання на джерело, або вказівку на те, що цей рисунок є авторським.

Приклади

Рис. 2.3 Кадр із фільму «Меланхолія», реж. Ларс фон Трієр (2011) [45, р. 24]

Рис. 3.1 Скриншот авторського арт-проекту «Кімната 42»

У ситуації, коли всередині наведеної цитати зустрічається ще одна цитата, змінюється тип лапок.

Приклад

Згідно до австрійського дослідника медіамистецтва О. Грау, імерсивні арт-практики сьогодні створюють «новий тип перцепції, який можна умовно назвати “симулятивною індукцією”» [27, с. 243].

У цілому, точність і коректність цитування є маркером оволодіння студентом правилами наукового етикету, показником професіоналізму дослідника та важливим критерієм, за яким виносяться рішення щодо оцінки курсового проекту.

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВИХ ПРОЄКТІВ

Курсовий проект надається на катедру у роздрукованій та електронній версіях. захист проводиться перед комісією на відкритому засіданні катедри у присутності наукових керівників і консультантів. На засідання запрошуються викладачі катедри, аспіранти, студенти.

Необхідний для захисту комплект документів складають друкована версія курсового проекту та скриншот сайту з результатами перевірки роботи на наявність запозичень з інших документів (плагіату).

Процедура захисту передбачає, як правило, такі елементи:

- повідомлення студента про зміст і основні результати курсового проекту із використанням мультимедійної презентації (3–5 хв.);
- питання членів приймальної комісії, присутніх до автора і відповіді на них;
- виступ наукового керівника та консультантів;
- відповідь студента на зауваження до роботи;
- виступи присутніх на захисті;
- заключне слово студента (до 1 хв.).

Захист одного курсового проекту триває не більше ніж 10 хвилин. Студентам необхідно продумати логіку та сценарій свого виступу, розробити мультимедійну презентацію PowerPoint з обґрунтуванням актуальності, визначенням мети, завдань, об'єкта, предмета, методів, теоретичної основи, структури дослідження, викладенням стислого змісту курсового проекту і висновків. Бажано підготувати до захисту яскраві й найбільш показові візуалізації результатів емпіричного дослідження та/або практичного авторського проекту: відео, ілюстрації, схеми, інфографіку, діаграми тощо. Студентам слід бути готовим до дискусії, володіти категоріальним апаратом, знати основний зміст робіт, що наводяться у списку використаних джерел, бути впевненими в своїх знаннях, надавати переконливі відповіді на питання з посиланням на праці дослідників і практичні кейси, дотримуватися етичних правил під час дискусії з виступаючими.

Оцінка курсового проекту визначається комісією на закритому засіданні, під час якого кожний член комісії виставляє оцінку й аргументує її, після чого приймається колегіальне рішення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ

Максимальна оцінка, яку може отримати студент за результатами захисту курсового проекту, – 60 балів (з них за захист письмової частини проекту – 40 балів, за усний захист-презентацію – 20 балів). Критерії оцінювання представлені в табл. 2–3.

Таблиця 2

Критерії оцінювання захисту письмової частини курсового проекту

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Оригінальність концепції дослідження, нетривіальність авторської ідеї, креативність, концептуальність задуму	10 балів
2	Коректність та чіткість формулювань мети, завдань, об'єкта, предмета, методів, теоретичної основи і наукової новизни дослідження	5 балів
3	Повнота, логічність та послідовність структури дослідження	5 балів
4	Самостійність інтерпретації концепцій дослідників, на праці яких спирається автор курсового проекту, ерудиція, знання теоретичного матеріалу (з точними посиланнями на назви праць теоретиків, конкретні концепції), вміння його аналізувати, виділяти причинно-наслідкові зв'язки	5 балів
5	Доскональне знання емпіричної бази дослідження, практичних кейсів, самостійність та якість виконання емпіричного дослідження та/або авторського медіапроекту	5 балів
6	Аргументованість, змістовність та структурованість висновків	5 балів
7	Дотримання правил оформлення тексту і списку використаних джерел, грамотність, охайність	5 балів
Усього		40 балів

Критерії оцінювання усного захисту-презентації курсового проєкту

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Володіння науковим лексиконом	5
2	Риторична компетентність	5
3	Вміле використання прийомів ведення академічної дискусії	5
4	Естетика презентації	5
Усього		20 балів

У цілому, під час захисту студент має продемонструвати ерудицію, знання теорій та концепцій за спеціальністю, володіння науковим лексиконом і апаратом критичного мислення, опанування прийомами та інструментами практичної роботи у галузі аудіо-візуальних медіа та цифрової журналістики, вміннями і навичками академічної дискусії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**Нормативні документи**

1. Авторське право на літературні та художні твори в Україні : тематична добірка / уклад. Л. І. Котенко. Київ : Кн. палата України, 2000. 112 с.
2. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Розробник : Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).
3. Закон України Про авторське право і суміжні права : за станом на 2014 р. // Відомості Верховної Ради України. 2014, № 2–3.
4. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність : за станом на 2013 р. // Відомості Верховної Ради України. 2013, № 19–20.
5. Правила укладання бібліографічного опису для Списку використаних джерел у дисертаціях з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL : <https://www.univer.kharkov.ua/docs/disservice/biblio-opys.pdf> (дата звернення: 25.08.2020).

Підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації

1. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : метод. рекомендації з впровадження / уклад. О. К. Галевич, І. М. Штогрин. Львів, 2008. 20 с.
2. Гальченко С. І., Силка О. З. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Черкаси : АММО, 2015. 93 с.
3. Зарицький М. С. Актуальні проблеми українського термінознавства : підручник. Київ : Політехніка, 2004. 126 с.
4. Карпенко В. Як писати і захищати магістерку із журналістики : навчальний посібник-порадник. Київ : Університет «Україна», 2012. 106 с.
5. Конверський А., Лубський В., Горбаченко Т., Бугров В., Кондратьєва І., Руденко О., Юштин К. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
6. Магістерська робота : методика підготовки : посібник / Т. О. Долбенко [та ін.] ; М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2016. 140 с.
7. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / упорядники матеріалів : В. Бахрушин, Є. Ніколаєв ; Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні. Київ, 2019. 41 с.
8. Методичні рекомендації з підготовки рефератів, есе, курсових, дипломних і магістерських робіт для студентів соціологічного факультету / уклад. А. Д. Литовченко, В. М. Ніколаєвський, І. І. Шеремет. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 36 с.

9. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. з алгоритмічними приписами. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 392 с.
10. Основи академічного письма : методичні рекомендації та програма курсу / укл. : Н. Шліхта, І. Шліхта ; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. Київ, 2016. 61 с.
11. Плагіат у студентських роботах : методи виявлення та запобігання : метод. посіб. / за ред. Н. В. Стукало. Дніпропетровськ : ДНУ імені Олеса Гончара, 2013. 44 с.
12. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 216 с. (Серія «Альма-матер»).
13. Сурмін Ю. П. Наукові тексти : специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2008. 184 с.
14. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 4-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2004. 307 с.
15. Що потрібно знати про плагіат : посібник з академічної грамотності та етики для «чайників» / Східноукраїнський фонд соціальних досліджень. URL : http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/books_ac-gr.pdf (дата звернення: 25.08.2020).

Словники, енциклопедії, довідники

1. Великий тлумачний словник української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. 1440 с.
2. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. 896 с.
3. Довідник здобувача наукового ступеня : зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації / упоряд. Ю. І. Цеков. 3-тє вид., випр. і доп. Київ : ВАК України, 2003. 69 с.
4. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.) : лист Міністерства освіти і науки України від 23.10.2018 р. № 1/9-650.
5. Швецова-Водка Г. М. Документознавство : слов.-довід. термінів і понять : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 319 с.

Наукові видання

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
2. Бойко Р. В., Фролов М. О. Без компіляцій і плагіату! // Бюлетень ВАК України. Київ, 2008, № 12. С. 11–13.
3. Еко У. Як написати дипломну роботу : Гуманітарні науки / пер. з італ. за ред. О. Глотова. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 224 с.
4. Ідея Університету : Антологія / Упоряд. М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська. Львів : Літопис, 2002. 304 с.
5. Етичний кодекс ученого України [проект]. Київ : Видавничий дім «Академ-періодика» НАН України, 2009. 16 с.
6. Фундаментальні цінності академічної доброчесності : пер. з англ. / Міжнародний центр академічної доброчесності. Київ, 2019. 39 с.
7. Хоружий Г. Ф. Академічна культура : цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 320 с.
6. Dean F., Murray D. 10 Steps to Writing a Vital Speech : The Definitive Guide to Professional Speechwriting. Create Space Independent Publishing Platform, 2011. 120 p.
7. McDougall J. Media Studies : The Basics. London ; New York : Routledge, 2012. 224 p.
8. Media Studies : Междисциплинарные исследования медиа / Центр медиа-коммуникаций и визуальных исследований ; ХНУ имени В. Н. Каразина ; редкол. Л. Стародубцева, Д. Петренко. Харьков : Индустрия, 2016. 42 с.
9. Swales J. M. C. B. Feak Academic Writing for Graduate Students : Essential Tasks and Skills. 3rd ed. Ann Arbor, MI : University of Michigan Press, 2012. 432 p. (Michigan Series in English for Academic & Professional Purposes).

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок титульного аркуша курсового проєкту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Катедра медіакомунікацій

КУРСОВИЙ ПРОЄКТ
**ЦИФРОВА ФОТОГРАФІЯ В МЕДІАПРОСТОРІ:
ТРАНСФІГУРАЦІЇ ОБРАЗУ**

Виконала:

студентка 1 курсу групи СК-51
денної форми навчання
другого (магістерського) рівня
спеціальності 061 – «Журналістика»,
освітньо-професійної програми
«Аудіовізуальні медіа та цифрова
журналістика»
Наталія МЕДІАВУМАНСЬКА

Науковий керівник:

докторка філософських наук, професорка
Лідія СТАРОДУБЦЕВА

Консультант:

Старший викладач
Антон БІЖКО

ПРИКЛАДИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Приклади бібліографічного опису монографій (1–5 та більше авторів):

1. Горовий В. М., Онищенко О. С., Попик В. І. Національний інформаційний комплекс і його роль у глобальному інформаційному просторі : монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2014. 218 с.
2. Медіакультура в контексті міждисциплінарних досліджень : монографія / за загал. наук. ред. В. В. Березенко, М. А. Лепського, О. О. Семенець ; відп. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьова. Запоріжжя : Кераміст, 2017. 309 с.
3. Потятиник Б. В. Медіа : ключі до розуміння. Львів : ПАІС, 2004. 312 с.
4. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства : монографія / О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. К., 2013. 250 с.
5. Barlow D., Mills B. Reading Media Theory : Thinkers, Approaches and Contexts. Harlow, England ; New York : Pearson / Longman, 2009. 744 p.
6. Durant A. Meaning in the Media : Discourse, Controversy and Debate. New York : Cambridge University Press, 2010. 272 p.

Приклад бібліографічного опису багатомного видання:

1. Горпенко В. Г. Архітектоніка фільму : Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища : в 5 т. / Київ. держ. ін-т театр. мистецтв ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ : ДІТМ, 2000. Т. 1. Довиразне зображення. 242 с. Т. 2. Дія – драматургічні засади архітектоніки. 118 с. Т. 3. Ч. 1. Монтажна архітектоніка фільму. Кадрозчеплення. 157 с. Т. 3. Ч. 2. Монтажна архітектоніка фільму. Сюжетотворення. 182 с. Т. 4. Ч. 1. Архітектоніка кольору. Природа. Функції. 182 с. Т. 4. Ч. 2. Архітектоніка кольору. Видова специфіка кольору. 140 с. Т. 5. Архітектоніка фільму як системне (структурне) утворення. 250 с.

Приклади бібліографічного опису збірників наукових праць:

1. Визуальное (как) насилие : сборник научных трудов / отв. ред. А. Р. Усманова. Вильнюс : ЕГУ, 2007. 380 с.
2. Интернет и интерактивные электронные медиа : исследования : сборник лаборатории медиакультуры, коммуникации, конвергенции и цифровых технологий / под ред. И. Засурского. Москва : Изд-во МГУ, 2007. Ч. 1 : Трансформация глобального информационно-коммуникационного пространства в Интернете. 262 с.
3. Покликання університету : зб. наук. пр. / відп. ред. О. Гомілко ; Український філософський фонд. Київ : РІА «Янко»; «Веселка», 2005. 297 с.
4. Соціологічні дослідження сучасного суспільства : методологія, теорія, методи : Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2009, № 844. 288 с.
5. Media/cultural studies : critical approaches / ed. By Rhonda Hammer, Douglas Kellner. New York : Peter Lang, 2009. 644 p.

Приклад бібліографічного опису збірки матеріалів конференції:

1. Інноваційний розвиток вищої освіти : матеріали міжнар. наук.-метод. конф., 10–11 березня 2010 р., м. Київ / Київ. нац. торг.-екон. ун-т ; ред. кол. : А. А. Мазаракі та ін. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 400 с.

Приклади бібліографічного опису перекладних видань:

1. Берн Е. Ігри, у які грають люди : світовий бестселер із психології стосунків / пер. з англ. К. Меньшикової. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 255 с.

2. Маклюэн Г. М. Понимание медиа : внешнее расширение человека / пер. с англ. В. Николаева. Москва : Гиперборей ; Кучково поле, 2007. 464 с.

Приклади бібліографічного опису словників, підручників і довідкових видань:

1. Людина і світ : навч. посіб. / В. Ю. Вілков, В. М. Ніколаєвський, В. В. Омельченко, О. І. Салтовський ; за заг. ред. В. М. Ніколаєвського. 4-е вид., стер. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 464 с.

2. Мас-медіа у термінах і визначеннях : короткий словник-довідник / уклад. Ю. В. Бондар. Київ : МАУП, 2005. 224 с.

3. Шевченко Л. І. Дергач Д. В., Сизонов Д. Ю. Медіалінгвістика : слов. термінів і понять / наук. ред. Л. І. Шевченко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т філології. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ : ВПЦ «Київ. ун-т», 2014. 326 с.

4. Encyclopedia of New Media : an Essential Reference to Communication and Technology / ed. by Steven G. Jones. Thousand Oaks, CA : Sage Publications, 2003. 532 p.

Приклади бібліографічного опису складових книги, збірника статей, журналу або газети:

1. Бавикіна В. М. Феномен політичного акціонізму в сучасному суспільстві // Науково-теоретичний альманах Грани. 2016, № 139 (9). С. 67–74.

2. Беньямин В. Краткая история фотографии // Беньямин В. Произведение искусства в эпоху его технической воспроизводимости : избр. эссе / пер. с нем. С. Ромашко. Москва : Медиум, 1996. С. 66–91.

3. Ручка А. Субкультури як соціологічний конструкт // Субкультурна варіативність українського соціуму / за ред. Н. Костенко, А. Ручки. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2010. С. 11–26.

4. Савельев Є., Юрій С. Елітні університети, еліта країни, елітна країна. Криза чи нова роль університетів? // Дзеркало тижня. 2005, № 20. 28 травня.

5. Mitchell W. J. T. Showing Seeing : a Critique of Visual Culture // Journal of Visual Culture. 2002, Vol. 1, No. 2. P. 165–181.

Приклади бібліографічного опису дисертацій та авторефератів:

1. Мурадян О. С. Індивідуалізм та комунітаризм як ціннісні засади способу життя : дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.01 / Харк. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна. Харків, 2011. 223 с.

2. Коновалов О. Є. Артхаусний кінематограф як соціокультурний феномен : автореф. дис. канд. соціол. наук : 22.00.01. Харків, 2018. 21 с.

Приклади бібліографічного опису електронних джерел:

1. Рихлицький В. Як протидіяти дезінформації? Ключові тези дискусії про медіаграмотність. URL : https://ms.detector.media/ethics/manipulation/yak_protidiyati_dezinformatsii_/klyuchovi_tezi_diskusii_pro_mediagramotnist/ (дата звернення : 25.08.2020).
2. Свобода медіа в Україні. URL : <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/freedom-of-media-in-ukraine> (дата звернення: 25.08.2020).
3. Christian F. Class, knowledge and new media. URL : <http://mcs.sagepub.com/content/32/1/141.full.pdf+html> (дата звернення: 25.08.2020).
4. Hawkins J., Blakeslee S. On Intelligence. New York : Owl Books, 2005. 272 p. URL : <http://www.onintelligence.org> (дата звернення: 25.08.2020).

Приклади бібліографічного опису інформаційних ресурсів, що аналізуються у курсовому проєкті:

1. Детектор медіа. URL : <https://ms.detector.media/> (дата звернення: 25.08.2020).
2. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. URL : <http://www.univer.kharkov.ua/> (дата звернення: 25.08.2020).
3. Центр медіакомунікацій і візуальних досліджень. URL : <http://mediatorpos.org/> (дата звернення: 25.08.2020).
4. Electronic Labyrinth. URL : <http://jefferson.village.virginia.edu/elab/elab.html> (дата звернення: 25.08.2020).
5. The History and Development of Multimedia. URL : <http://people.uca-lgary.ca/~edtech/688/hist.htm> (дата звернення: 25.08.2020).

Приклади бібліографічного опису аудіовізуальних матеріалів, що аналізуються у курсовому проєкті:

Фільмотека

1. Деммі Д. Мовчання ягнят / The Silence of the Lambs ; реж. Д. Деммі. США : Orion Pictures, 1991. Тривалість 118 хв. URL : <http://www.cinemas-online.co.uk/videos/1203-molchanie-yagnyat-1990.html> (дата звернення: 25.08.2020).
2. Трієр Л. фон. Антихрист / реж. Л. фон Трієр. Данія ; Німеччина ; Франція ; Швеція ; Італія ; Польща : Zentropa Entertainments and others, 2009. Тривалість 108 хв. URL : <http://www.cinemas-online.co.uk/videos/2064-antihrist-2009.html> (дата звернення: 25.08.2020).

Аудіотека

1. Шурхало Д. Історична свобода / Радіо Свобода. 2019. 28 вересня. 15:00. Тривалість 20 хв. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/30163485.html> (дата звернення: 25.08.2020).
2. Терещук Г. Хаос із біометричними паспортами в Україні – вигідний / Радіо Свобода. 2015. 30 березня. 09:45. Тривалість 7 хв. URL : <https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox> (дата звернення: 25.08.2020).

Аудіовізуальні джерела

1. Кашшай О. Відеоарт : історія наймолодшого виду мистецтва / Лекторій. 2019. 11 квітня. Тривалість 30 хв. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=E01DS89POe0> (дата звернення: 25.08.2020).
2. Петренко Д. Сергій Петлюк. Мистецтво нових медіа / Територія Погляду. 2018. 13 березня. Тривалість 25 хв. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=CKdyzwe71GM> (дата звернення: 25.08.2020).